



# Traditionele boomaanplant past niet in huidig klimaat

Proef toont noodzaak tot verbeterde plantmethoden bij nieuwe aanplant

**De zomers van 2018, '19 en '20 werden gekenmerkt door grote neerslagtekorten in het groeiseizoen, wat resulteerde in uitdroging van de bodem. Met name jonge aanplant overleefde de droogte niet. Als respons op deze droogtepieken legde boomtechnisch adviseur en ETT'er Roel Vermeulen in maart 2021 een proefveld aan om diverse plantmethoden te onderzoeken.**

Auteur: Jeroen Poldermans

'Vooral de laatste jaren zie ik grote aanplantprojecten mislukken. Dan staat er een bordje met de tekst *Hier wordt een bos gerealiseerd*. Maar als ik dan op zoek ga naar dat bos, blijkt dat geen enkele boomscheut is aangeslagen. Zeker na de extreem droge zomer van 2018, waarin vrijwel alle sparrenbossen in Zuidoost-Brabant afstierven, werd het me duidelijk dat de traditionele manier van aanplant niet meer van deze tijd is,' constateerde Vermeulen, die daarop op eigen initiatief een proef startte met boomaanplant onder verschillende condities.

#### **Doel van de proef**

In de zomers van 2018 en 2019 werden door

externen op diverse locaties op het landgoed Nabbegat in Zeeland (N-Br.) bomen en struiken aangeplant. Helaas zijn deze bijna allemaal gestorven, op enkele bremstruiken na. Zowel laanbomen als bosaanplant met zogenaamde spullen werden getroffen. De eigenaren van het landgoed gaven Vermeulen daarna toestemming om een deel van het bos in 2021 opnieuw aan te planten. In overleg is besloten een experiment uit te voeren, met als doel aan te tonen dat traditionele plantmethoden niet langer voldoende en dat aanvullende middelen en technieken nodig zijn om bomen weerbaarder te maken tegen de nieuwe droge zomers.



Proefflokatie in Nabbegat

### Opzet van de proef

Het proefveld werd verdeeld in vijf vakken. In elk vak zijn honderd bomen geplant, waaronder linden, eiken, esdoorns, hazelaars en iepen. In elk vak werd de aanplant onderzocht onder een van de vijf condities:

- traditioneel;
- met mulchlaag;
- met extra compostlaag;
- met Mycordip en Biovin;
- met groeipijlers.

Deze vakken werden gesplitst, waarbij de ene kant extra water kreeg en er aan onkruidbeheer werd gedaan en bij de andere helft dit achterwege werd gelaten. De proef richtte zich hoofdzakelijk op de ondergrond, terwijl er vooraf een keuze was gemaakt voor weerbare boomsoorten. Er werd wel gekeken naar het effect van de condities op de verschillende boomsoorten onderling. De resultaten zijn gemeten aan de hand van groeischeuten.

### Sneller contact met grondwater

Het doel van de groeipijler is om de wortels sneller in contact te brengen met het grondwater, zodat een jonge scheut de eerste twee

à drie jaar weet te overleven. Vermeulen: 'In de boomzorg noemen we het voedingspijlers, maar eigenlijk zijn het meer vochtpijlers zodat kleine boompjes sneller de diepte in kunnen groeien. Ik heb de groeipijlers in het eerste jaar opgegraven en dan zie je dat een jonge lindeboom binnen enkele maanden anderhalve meter diep is gegroeid dankzij de pijlers.' Het volledig onderzoek is te lezen op de website van Vermeulen Boomadvies

### Grote sterfte in onbeheerde plantvakken

In maart 2022 en januari 2023 zijn de scheutlengtes van de jonge aanplant gemeten en is de mate van uitval bepaald. Over het algemeen was de uitval in 2021 relatief beperkt, doordat dit een veel natter jaar was dan de periode van 2018 tot en met 2020. Bij het uitlopen van de bomen werd opgemerkt dat reeën schade veroorzaakten door vraat. Met name de hazelaar en veldesdoorn werden zwaar getroffen, doordat deze als eerste blad kregen. Gelukkig heeft Vermeulen met maatregelen, zoals het aanbrengen van Tupoleum en een bewegingsmelder, de vraatschade kunnen verminderen. Helaas voor de jonge aanplant was de zomer van 2022 opnieuw zeer heet en droog. In het tweede jaar na aanplant werd een aanzienlijke

### Over Vermeulen Boomadvies

Roel Vermeulen begon zijn carrière in een boom- en rozenkwekerij. Na zijn hoveniersopleiding in Nijmegen voltooide hij de opleiding tuin- en landschapsmanagement aan de HAS. Hij specialiseerde zich in bomen en paste zijn stages en afstudeeropdracht daarop aan. Hij trad in dienst bij Van Helvoirt Groenprojecten als boomtechnisch adviseur, waar hij diverse boomtechnische onderzoeken uitvoerde en rapportages opstelde. Nu is hij eigenaar van Vermeulen Boomadvies, gespecialiseerd in Bomen Effect Analyses (BEA), boomtaxaties en verzorging van monumentale en veteranenbomen.

uitval waargenomen, variërend van 4 tot wel 31 afgestorven bomen per plantvak in met name de onbeheerde plantvakken. De kans op succesvolle groei neemt na aanplant aanzienlijk toe wanneer bomen worden geplant met diepere groeimogelijkheden, bijvoorbeeld door het gebruik van groeipijlers. Het toepassen van mulch heeft ook duidelijk effect. Het helpt uitdroging voorkomen, vooral in het eerste jaar, en stimuleert het bodemleven aanzienlijk. Extra watergiftens tijdens het groeiseizoen, met name aan het einde ervan, verlengen de groeiperiode en vergroten eveneens de overlevingskans. Bij traditionele aanplant zonder water moet men rekening houden met een uitval van 50 tot 70 procent van de bomen.

### Meer kwalitatief investeren in het bomenbestand

De conclusie van de proef, die nog steeds loopt tijdens de huidige droge zomer, is dat de traditionele manier van aanplanten in de zanderige en hogere delen van Nederland niet langer houdbaar is, volgens Vermeulen. Hij merkt op: 'Ik zie met de aanhoudende droogte nu alweer dode boompjes langs de weg staan die aan hun lot zijn overgelaten. We moeten leren om rekening te houden met de veranderende klimatologische omstandigheden en dat houdt een nieuwe aanpak van aanplant en beheer in. Natuurlijk moet er enige nuance worden aangebracht op basis van de groeiplaats. Op arme zandgronden, waar het grondwater zich op twee meter diepte bevindt, slaat een boom van nature minder goed aan dan op kleigrond, waar het grondwater hoger staat en de klei het water langer vasthoudt tijdens droge periodes.

## 'De traditionele manier van aanplant is niet meer van deze tijd'



Boren van een groeipijler

## ‘We moeten leren om rekening te houden met de veranderende klimatologische omstandigheden’

Voormalige landbouwgronden zijn over het algemeen extreem schraal, vooral in Noord-Brabant. Daarom is extra inspanning vereist om succesvolle aanplant te realiseren. Door de groeiplaats goed voor te bereiden met groeipijlers, hoogwaardig gemengde compost en zorgvuldig te mulchen tijdens de aanplant, kan een boom al in het eerste jaar goed aanslaan.’ Vermeulen pleit dan ook bij aanplantprojecten voor een verschuiving van het belang van kwantiteit naar dat van kwaliteit.

### Kennis delen

Vermeulen valt op dat de provincie Noord-Brabant al zeven jaar lang nieuwe bomen plant langs een provinciale weg in De Peel en dat deze bomen elk jaar weer afsterven: ‘Dat is dus het resultaat van aanplant zonder beheer en visie. Ze begrijpen er geen hout van, denk ik soms.’ Daarom deelt hij de kennis die hij heeft



Aanplant met compostgat

opgedaan met boomverzorgers, wetenschappers en overheden, die over het algemeen positief reageren op zijn inzichten. Het mulchen van de boomspiegel is iets waar Vermeulen al zestien jaar geleden mee is begonnen; het betrof een monumentale beuk op het terrein van Tilburg University. Jaarlijks brengt Vermeulen een bezoekje aan de beuk. Naar aanleiding van het proefveld heeft hij ook een uitgebreide presentatie gegeven aan enkele gemeenten over duurzamere boomplantmethoden en het gebruik van nieuwe technieken. Het delen van zijn kennis is een belangrijk aspect voor

Vermeulen, omdat hij gelooft dat het nodig is om een verandering teweeg te brengen in de manier waarop bomen worden aangeplant en beheerd. Door zijn expertise te delen, hoopt Vermeulen bij te dragen aan een duurzamer en succesvoller beheer van bomen in ons veranderende klimaat.



**BE SOCIAL**  
Scan, lees & deel!